

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет мистецтв і моди
Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Спеціальність	С4 Психологія
Спеціалізація	--
Освітня програма	Психологія
Факультет	мистецтв і моди

Київ 2025 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тихомирова Альона Анатоліївна, кандидат психологічних наук,
старший викладач

Схвалено вченою радою факультету мистецтв і моди

від «15» травня 2025 року, протокол № 12

Схвалено науково-методичною радою факультету мистецтв і моди

від «13» травня 2025 року, протокол № 12

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Протокол від «7» травня 2025 року № 12

Завідувач кафедри Алла СЕМЕНОВА
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант ОП кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну Алла КОЛОДЯЖНА
(повна назва кафедри) (підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

« ___ » _____ 20__ р.

Зміст

ВСТУП.....	3
1. Мета і завдання навчальної практики.....	4
2. Зміст навчальної практики.....	7
3. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань.....	8
4. Рекомендовані літературні джерела.....	9
5. Форми і методи контролю.....	11
6. Вимоги до звіту.....	12
7. Критерії оцінювання.....	13
Додатки	

ВСТУП

Робоча програма навчальної практики студентів складена відповідно до освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності С4 Психологія підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

На практичну підготовку студентів згідно з робочим навчальним планом відводиться **180** годин / **6** кредитів ECTS. Термін – **4** семестр. Тривалість – **4** тижні.

Вимоги до бази практики: базами для проведення практики є заклади дошкільної освіти міста Києва. Умовою проведення практики студентів є наявність у штаті бази практики психолога. Керівництво та контроль за проведенням навчальної практики у дошкільних навчальних закладах здійснює викладач (доцент) кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну, який несе відповідальність за організацію роботи студентів під час проходження практики та надає їм необхідну методичну допомогу.

1. Мета та завдання навчальної практики

Метою проведення практики є ознайомлення студентів з особливостями роботи психолога у закладах дошкільної освіти (ЗДО), його функціональними обов'язками та одержання необхідного обсягу практичних знань і професійних умінь і навичок щодо діяльності практичного психолога ЗДО.

Загальні завдання практики:

1. Отримання студентами-практикантами основної інформації про обрану професію, перспективи розвитку спеціальності.
2. Ознайомлення студентів із досвідом роботи закладів дошкільної освіти з метою якомога повного уявлення щодо їх організаційної структури та основних функцій.
3. Вивчення основних напрямків роботи психолога у закладах дошкільної освіти.
4. Поглиблення та закріплення теоретичних знань студентів з вікової психології, педагогічної психології, і встановлення їх зв'язку з практичною діяльністю.
5. Вироблення вміння професійно спілкуватися з дітьми та персоналом закладу дошкільної освіти.
6. Розвиток відповідального ставлення до професійної діяльності.
7. Формування вмінь оформляти службову документацію, матеріали для звіту (щоденник практики, звіт), презентувати результати практики на підсумковій конференції.
8. Формування професійно значущих особистісних якостей та професійних компетенцій майбутнього психолога.
9. Розвиток творчого потенціалу студентів.

Спеціальним завданням практики є сформувані у студентів уявлення про робоче місце психолога та психологічний кабінет, функціональні обов'язки психолога закладу дошкільної освіти та спостерігаючи за процесом роботи психолога під час здійснення ним психодіагностичної, психоконсультаційної та

психокорекційної роботи, навчитися працювати з основними методиками; вести щоденник спостережень; складати план роботи.

В результаті проходження практики студенти повинні **знати**:

- основи вікової психології, педагогічної психології, загальної психології;
- мету, завдання, основні принципи роботи психолога у закладів дошкільної освіти
- зміст, форми й методи діяльності практичного психолога в ЗДО;
- законодавчо-правові акти, нормативні документи, що регулюють діяльність психолога ЗДО;

У результаті проходження практики студенти повинні **вміти**:

- планувати свою діяльність відповідно до завдань і змісту практики;
- спостерігати, аналізувати й фіксувати зміст, володіти основним психолого-діагностичним інструментарієм («Малюнок сім'ї», «Сходишки» і т.ін.);
- методику проведення нестандартизованого спостереження за поведінкою дитини;
- складати програму, формулювати завдання, вести протоколи емпіричного дослідження дітей;
- вести просвітницьку діяльність з дітьми, їх родичами, персоналом.

У результаті проходження навчальної практики у студентів формуються такі **загальні компетентності**:

- здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Внаслідок виконання завдань навчальної практики студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту;
- здатність дотримуватися норм професійної етики;
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;
- здатність до розуміння сфер компетентності та специфіки професійної діяльності психолога;
- здатність до розуміння закономірностей функціонування основних фізіологічних систем і психічних функцій людини у нормі та патології, чинників, що впливають на зміну психічних якостей людини під впливом хвороби.

могти продемонструвати (володіти):

- навички виступу перед аудиторією з бесідами на психологічну тематику та спілкування з адміністрацією бази практики, при необхідності – дистанційно.

2. Зміст навчальної практики

Навчальна практика передбачає:

- відвідування і безпосереднє знайомство зі специфікою та формами організації діяльності психолога в закріпленій базі практик;
- ділове спілкування зі спеціалістом-психологом;
- знайомство з психологічною документацією та інформацією;
- складання характеристики бази практик;
- роботу над індивідуальним завданням.

Навчальна практика студентів організовується деканатом факультету мистецтв і моди та кафедрою професійної освіти в сфері технологій та дизайну на підставі наказу по університету. Безпосереднє керівництво ознайомчою практикою студентів здійснюють керівники практики – викладачі кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну.

Перед початком практики проводиться настановча зустріч, на якій студентам роз'яснюються завдання і зміст практики, а також порядок її проходження. Щоденне навантаження студента становить 5-6 годин робочого часу. Режим роботи студентів-практикантів визначається керівниками практики.

У процесі практики студенти проводять залікові види робіт, беруть участь у їх обговоренні та аналізі, ведуть щоденник практики. Кількість залікових видів робіт визначається програмою практики.

У разі порушення поставлених вимог студент-практикант усувається від проходження практики. Такий студент, робота якого визнана незадовільною, вважається студентом, що не виконав навчальний план семестру. За рішенням деканату факультету для них може бути призначено повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті.

На період практики в кожній групі студентів призначається староста. В обов'язки старости входить облік відвідування студентів, загальна організація роботи, оповіщення студентів про консультації та інші види робіт, виконання доручень керівників практики.

Навчальна практика завершується підсумковою зустріччю, на ній підводяться підсумки, здійснюється захист матеріалів практики, оцінюються результати роботи.

3. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Під час практики студенти повинні виконати індивідуальні завдання (розподіл часу може бути зміненим залежно від специфіки роботи практиканта).

Серед цих завдань, для всіх видів практик спільними є такі:

1. Скласти календарний план роботи.
2. Скласти графік відвідування місця проходження практики.
3. Вести щоденник спостережень (див. Додаток 1).
4. Ознайомитися з діяльністю психологічної служби за місцем проходження практики:
 - з планом та змістом роботи психолога,
 - обов'язками практикуючого психолога,
 - розподілом часу на різні види діяльності,
 - психологічною документацією (див. Додаток 2),
 - робочим місцем психолога,
 - вимогами щодо оформлення кабінету психолога.
5. Бути присутнім під час проведення психологічних обстежень, бесід, консультування практичного психолога.
6. Провести інтерв'ю з психологом (див. Додаток 3).
7. Виконувати разові індивідуальні завдання керівників практики та адміністрації.

8. Провести психологічні дослідження дітей дошкільного віку (спостереження за однією за вибором студента дитиною, застосовуючи методи співбесіди, спостереження, малюнок сім'ї та ін.; результати зареєструвати, занести у протокол і проаналізувати).
9. Підготувати профілактичний захід для виступу перед батьками, педагогами. Практичні завдання представити у звітній документації (матеріалах практики).
10. Оформити документи практики.

4. Рекомендовані літературні джерела

Основна (базова) література

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. К.: КТН, 2019. 204 с.
2. Гріньова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. 227 с.
3. Марінушкіна О.Є. Замазій Г.В. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ. Харків: Вид. Група «Основа», 2008. 204 с.
4. Павелків Р. В., Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 296 с.
5. Піроженко Т.О., Карабаєва І.І., Соловійова Л.І., Хартман О.Ю. Інструментарій оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи: методичні рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2023. 36 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/735988/>
6. Прищепа Т.І. Психологічне здоров'я дошкільників. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 239 с.
7. Психологічна служба: підручник / В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, В.Д.Острова та ін.]. Київ: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
8. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України: посіб. для практиків соціальної сфери /

Мельник Л.А. та ін.; за ред. Волинець Л.С. Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2015. 72 с.

9. Савчин М. В., Василенко Л. А. Вікова психологія: навч. посібник, 5-ге видання, перероблене, доповнене. Київ : ВЦ «Академія», 2021. 376 с.
10. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
11. Сергєєнкова О.П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 376 с.
12. Сергєєнкова О.П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Педагогічна психологія: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 168 с.
13. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та ін. Вікова та педагогічна психологія: навч. посібник. Київ : Просвіта, 2019. 400 с.
14. Сучасні технології збереження здоров'я учнів у діяльності психологічної служби і психолого-медико-педагогічних консультацій: [Посіб.] / авт. кол.: А. Г Обухівська., Т. В. Жук, О. А. Зеленько та ін.; за ред. А. Г. Обухівської. К.: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2016. 218 с.
15. Філімонова Т.В. Психолого-педагогічна підготовка дітей до школи: навчально-методичний посібник. Миколаїв: СПД Румянцева, 2020. 218 с.

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
3. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org/>
4. Державна науково-технічна бібліотека України
<http://www.gntb.gov.ua/ua/>
5. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського <http://naps.gov.ua/ua/structure/institutions/dnpb/>
6. Електронна бібліотека Національної академії педагогічних наук України <http://lib.iitta.gov.ua/>

7. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи <http://psyua.com.ua/>

8. Міністерство освіти і науки України <http://mon.gov.ua/>

9. Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної Академії педагогічних наук України <http://inpsy.naps.gov.ua/>

5. Форми і методи контролю

Для оцінки успішного засвоєння практики використовуються наступні форми контролю: поточний (консультації, контроль виконання індивідуального плану) та підсумковий контроль.

Формою підсумкового контролю є залік з практики, який виставляється на основі перевірки та оцінювання звіту з практики та щоденника проходження практики. Поточний та підсумковий контроль діяльності студентів, виконання ними окремих практичних робіт і всієї програми навчальної практики, правил ведення записів і складання звіту з практики здійснюється викладачем – керівником практики від кафедри.

Знання, отримані в результаті проходження навчальної практики, контролюються наступними методами:

- усний контроль знань під час захисту звіту;
- письмовий контроль знань при виконанні звіту та самостійному веденні щоденника.

Основною формою контролю за діяльністю студентів-практикантів є самоконтроль у вигляді систематичного ведення щоденника практики і чіткого дотримання виконання індивідуального плану.

Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників студентів і ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами. Підсумкова звітність має на меті узагальнення результатів, отриманих за термін проходження практики.

Для отримання позитивної оцінки з практики студент має надати звіт з практики, який включає всі виконані завдання згідно з програмою практики.

Крім того, при складанні заліку з практики студент має відповісти на контрольні питання. Прийом заліку з навчальної практики викладачем-керівником від кафедри проводиться після закінчення практики.

6. Вимоги до звіту

Звіт студента про практику оформляється у вигляді друкованого тексту у форматі Word, шрифт Times New Roman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє - 2, нижнє - 2, лівє - 3, правє - 1,5. Зразок оформлення титульної сторінки додається (див. Додаток 4). Звіт про проходження практики обсягом 12–15 сторінок формату А4 має містити конкретний опис виконаної здобувачем роботи, а також відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури. Звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок і бути зшитий.

У випадку, коли студент проходить практику за угодою із закладом освіти, звіт практики може складатися індивідуально з урахуванням угоди на цільову підготовку.

До звіту необхідно додати щоденник практики з печатками закладу дошкільної освіти. У щоденнику студент стисло описує види робіт, які виконував під час практики, вказує терміни їх виконання.

Під час проходження практики може статися, що психолог закладу відмовляється надавати студентам-практикантам робочу документацію, посилаючись на принцип конфіденційності (зразки звітів, журнал щоденного обліку роботи чи журнал корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи) або вважаючи документи (план роботи на рік чи на місяць) інтелектуальною власністю, яку не хоче поширювати. У такому випадку студенти не вступають у конфронтацію із працівником психологічної служби, не залучають до нього адміністративних працівників навчального закладу, а зазначають цей факт у відгуку про проходження практики.

7. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання виконаних робіт студентом при проходженні практики:

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР / заліку	Оцінка за шкалою КНУТД	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно / зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре / зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно / зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно / не зараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Оцінка звіту, щоденника практики:

„Зараховано” (90-100 балів) – завдання виконане в повному обсязі, здане вчасно; містить повну інформацію про виконану студентом роботу, відвідані заходи і результати спостережень, здобуті знання та вміння, висновки обґрунтовані;

„Зараховано” (74-89 балів) – завдання виконане в повному обсязі, містить короткий опис виконаної роботи, однак про окремі діяльності висвітлено інформацію поверхнево, не прописано власні зауваження й результати спостереження, здобуті знання й уміння, висновки недостатньо обґрунтовані. Документація подана для перевірки вчасно;

„Зараховано” (60-73 балів) – завдання виконане не в повному обсязі, здане із запізненням; відповіді фрагментарні, непродумані, висновки нечітко прописані; щоденник містить здебільшого тільки інформацію про відвідані заходи без аналізу їх результативності для студента;

„Незараховано” (0-59 балів) – звітну документацію практично не виконано, виконані завдання не оформлені, здані не вчасно чи відсутні, виконане завдання відсутнє.

Підсумкова максимальна кількість балів 100

Студенти, які виконали всі індивідуальні завдання, якісно оформили звіт, вчасно його подали, а також отримали схвальну характеристику з бази практики, отримують позитивну оцінку. Оцінка з практики враховується наряду з іншими оцінками, які характеризують успішність студентів.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Київський національний університет
технологій та дизайну

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид практики)

Студент _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет/інститут _____

Кафедра _____

Рівень вищої освіти _____

Галузь знань _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

_____ курс, група _____

Перелік нормативних документів роботи психолога

1. Положення про психологічну службу.
2. Положення про психологічний кабінет.
3. Нормативи часу на різні види роботи психолога.
4. План роботи психолога на рік.
5. План роботи психолога на місяць.
6. Журнал щоденного обліку роботи.
7. Тижневий графік роботи.
8. Журнали проведення корекційно-відновлювальної та розвивальної роботи.
9. Журнали психологічного аналізу занять.
10. Інформація про форми і терміни звітності.
11. Зразки звітів.

Орієнтовний план інтерв'ю з психологом

1. У чому полягає специфіка роботи психолога цього закладу?
2. З якими труднощами Ви найчастіше стикаєтеся у своїй роботі? Як їх долаєте?
3. Які, на Вашу думку, найважливіші професійні якості та уміння практичного психолога?
4. Наведіть приклад успішного вирішення Вами професійної проблеми.
5. Наведіть приклад проблеми, яку не вдалося до кінця вирішити.
6. Що би Ви побажали студентам-психологам, виходячи з власного досвіду?

Зразок титульного листа звіту з практики

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ**

Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

ЗВІТ

про проходження навчальної практики

на базі _____

(назва організації)

здобувача вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

Освітній

рівень _____

Спеціальність С4 «Психологія»

_____ курс, група _____

Керівник практики від університету:

(П.І.Б. керівника)

Національна шкала _____

Кількість балів ____ Оцінка: ECTS ____

Керівник практики від бази практики:

(П.І.Б. керівника)

Київ 20__ рік